

LSHDB

SynHør-bladet

25. årgang

Nr 6 - 2016

God Jul

**Landsforbundet for kombinert Syns- og Hørselshemmede/Døvblinde
(LSHDB)**

Innhold

Styrets hjørne	3	Spennende forskning på kunstig syn	11
Likemannskurs og julebord	4	New York Maraton 2016	12
En hilsen fra Lill F. Iversen	6	På besøk i Det hvite hus	13
Kom i gang med fysisk aktivitet	7	DBNSK 2016, Helsingborg	14
Mestring med Funkis	8	Med LSHDB Oslo/ Akershus og Østfold på førjulstur	16
Høsttur med LSHDB distriktslag Oslo/Akershus og Østfold	8	Julesanger	17
Nordisk sjakk for døvblinde	10	Julehilsen fra lokallagene	18

LSHDB

Landsforbundet for kombinert Syns- og Hørselshemmede/Døvblinde

Leder: Åshild Johansen
Tlf: 402 34 452
E-post: aashild.lovise@ebnett.no

Nestleder: Kari Kristine Engan
Tlf: 72 88 94 01
E-post: ka-k-eng@online.no

Styremedlem: Bibbi Hagerupsen
Tlf: 960 46 065
E-post: bibbih@online.no

Styremedlem: John Sandell
Tlf: 915 45 424
E-post: johnsandell44@gmail.com

Styremedlem: Hege Dahlen
Tlf: 970 01 093
E-post: hege.beathe.dahlen@gmail.com

1. varamedlem: Odd Paulsen

2. varamedlem: Sissel H. Markhus

Syn-Hør-bladet
Redaktør: Erik Olav Johansen
SMS. 402 34 454
E-post: erik@lshdb.no

ADRESSE:

LSHDB
Skippergata 33
0154 Oslo

E-post: kontor@lshdb.no
Internett: www.lshdb.no
Tlf: 22 41 34 24
Mobil: 95 94 93 57

Daglig leder: Karin Andvig

Kontoret er åpent annenhver onsdag, torsdag og fredag.
Kontoret ligger i 5. etasje.

Trykk: Rycon AS

Opplag: 330

Styrets hjørne

Av Kari Kristine Engan, nestleder.

Mellom styremøtene foregår arbeidet pr. e-post. På denne tiden av året går mye tid til å skrive søknader om økonomisk støtte. Vi har også drøftet programmet for neste års sommertreff som legges til Svolvevær. Og vi har så smått startet arbeidet med årsberetningen for 2016. Vi har nettopp hatt likepersonskurs og julebord i Asker. Jeg regner med at det kommer nærmere omtale i bladet. Vi i styret forsøker å fordele oppgavene oss imellom, og her kommer det jeg har vært med på.

Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO) ønsker å videreutvikle sitt forhold til medlemsorganisasjonene. Som et ledd i dette arbeidet, inviteres medlemsorganisasjonene til frokostmøter. LSHDB og fire andre organisasjoner valgte møtedato 28. oktober, bare LSHDB møtte. Men det betydde at vi - Karin Andvig og jeg - fikk ekstra god tid til å fortelle om LSHDBs aktiviteter! Vi fikk orientering bl.a. om FFOs krav og merknader til det foreslåtte statsbudsjettet.

31. oktober deltok Åshild Johansen og jeg på "Studieforum" i Studiefor-

bundet Funkis. Studieforbundet Funkis er en paraplyorganisasjon der medlemsorganisasjonene kan søke midler til likepersonskurs. LSHDB får hvert år tilretteleggingsmidler fra Funkis. Ca. 45 personer fra ulike medlemsorganisasjoner var til stede. Først ble det nye kurset "Mestring i Funkis - et kurs på nett og ansikt til ansikt" presentert. Deretter fikk vi høre om forskningsrapporten "Betingelser for frivillig innsats - motivasjon og kontekst".

3. november deltok Åshild og jeg på møte i Statped's "Faglig samarbeidsråd for døvblindhet, syns- og hørselsvansker". Foruten oss møtte to fra foreldreutvalget i FNDB og to fra Statped. Noen av sakene som ble tatt opp: Orientering om revidert modell av samordna foreldreopplæring, orientering om arbeidet med ny kommunikasjonsplattform for Statped.no, planlagt brukerundersøkelse i 2017 og tolkesituasjonen for døvblindfødte.

Helsedirektoratet har påbegynt en revisjon av "Retningslinjer for undersøkelse av syn, hørsel og språk hos barn", utgitt i 2006. 7. november representerte jeg LSHDB på et orienteringsmøte om dette arbeidet. Foreløpig var bare delen som omhandler hørsel revidert. Vi ble orientert om arbeidsprosessen og et utkast ble vist. De to viktigste forslag til endringer var: 1. At også helsesøster skal kunne henvise videre til spesialisthelsetjenesten. 2. Hørselstest skal skje ved 4-årskontrollen. (I de gamle retningslinjene skal denne hørselstesten foregå før skolestart).

Hovedtema for møtet i NRKs bruker-

råd 9. november, var hørbarhet. NRK får daglig mange klager om støy og musikk sammen med tale. Brukerrådet har i flere møter tatt opp dette. Tilgjengelighetssjef Siri Antonsen orienterte om arbeidet som er gjort. Programskaperne vil bruke lydkuliser som stemningsskapende effekt. Det ser derfor ut til å bli vanskelig å finne en tilfredsstillende løsning for alle parter. Jeg oppfordrer alle som er misfornøyd med lyd og bilde på radio, TV, mobil og nett, til å sende klager! Send e-post til info@nrk.no

Det siste møtet jeg tar opp her, er temadag som Tolketjenesten i Oslo/Akershus arrangerte 10. november. Temaet var "Minoritetsspråklige med kombinert syns- og hørselstap - utfordringer og tiltak". Først ute var

Martin Smedstad med foredrag om forskning på og behandling av retinitis pigmentosa (RP). Så fulgte bl.a. foredrag om psykisk helse og voksenopplæring for innvandrere og flyktninger med kombinert sansetap. Bedir Yiyit avsluttet med sine brukererfaringer. I tillegg var det utstillinger av syns- og hørselstekniske hjelpemidler. Bibbi Hagerupsen hadde stand om LSHDB. Interesserte prøvde RP-briller. Dessuten kunne man forsyne seg med refleksbånd og dvd om døvblindes deltakelse på Holmenkollstafetten.

Styret ønsker leserne en trivelig jul og et framgangsrikt nytt år!

Likepersonsskurs og julebord

LIKEPERSONSSKURS OG JULEBORD, SCANDIC ASKER HOTEL, 18.- 20. NOVEMBER 2016.

Årets likepersonsskurs og julebord ble meget godt gjennomført på Scandic Asker Hotel i dagene 18.- 20. november.

Hele 39 deltakere hadde meldt seg på dette kurset, og med julebord som en fin avslutning.

Etter lunsjen fredag kl.12.00 var det hjelpemiddelmesse for syn og hørsel. Mange forskjellige apparater og lamper ble stilt ut for demonstrasjon.

Kl. 16.00 samlet alle seg i møtesalen. Ansvarlig for likepersonsskurset var styremedlem Hege Beathe Dahlen.

Karin Andvig orienterte blant annet om tolk/ ledsaging for døvblinde. Det har utviklet seg i positiv retning. Bare formaliteter gjenstår før budsjettforslaget blir vedtatt.

Men i skrivende stund er det regjeringenskrise over budsjettforslaget. Forhandlingene pågår fortsatt om statsbudsjettet. Forhåpentligvis vil det ikke rokke ved de 18 millionene som er i forslaget til tolke - ledsagerhjelp for døvblinde.

Etter en kort pause var det Bedir Yiyit sin tur til å orientere oss om prosjektet «Kom i gang med fysisk aktivitet». Han hadde med seg Erik Nilsen og Rune Jensen som støttespillere. Prosjektet støttes av ExtraStiftelsen via LSHDB.

Det er blitt gjennomført flere forskjellige tilrettelagte aktiviteter med blant annet treningsstudio, ski, sykling og vannaktiviteter.

Erik Nilsen fortalte om sine erfaringer med prosjektet. Det kom mange spørsmål og innspill. Dagen avsluttes med middag og hyggelig samvær utover kvelden.

Etter en god frokost lørdag morgen var det tid for samling. Hege Beathe ønsket velkommen til 2. dag av likemannskurset. Hun ga praktisk informasjon.

Dagens tema var: «BPA, lese og sekretærhjelp, støttekontakter, hvordan brukes disse tjenestene og hvilke rettigheter har døvblinde».

Terje Erlandsen fra ULOBA innledet med å fortelle om sin erfaring med BPA, (Borgerlig Personstyrt Assistanse).

Bedir Yiyit og Sissel Markhus fulgte opp med å fortelle om sine opplevelser og erfaringer med BPA. De sier selv at det har fungert meget godt for dem selv.

Kort fortalt er ULOBA (Uavhengig Liv Oslo-BA) en grunderbedrift stiftet 17. oktober 1991 av en gruppe funksjonshemmede mennesker som ønsket å styre sitt eget liv og egen assistanse.

I 2014 har nesten 3000 funksjonshemmede i Norge en BPA-ordning.

De som har ordningen velger selv sine assistenter.

Etter pausen var det diskusjon og oppsummering.

Mange spørsmål ble stilt, særlig om ULOBA og BPA.

Bedir Yiyit og Erik Nilsen forbereder seg til åpningen av likemannskurset

En del av møtedeltakerne Foto: EOJ

Etter et par timer til fri disposisjon var det tid for å pynte seg til julebordet. Varm gløgg ble servert i lobbyen før vi kunne ta plass ved bordene. Vi hadde en egen sal for oss selv, godt opplyst. Så kunne vi selv forsyne oss av det rikholdige matbordet med god julemat og alskens tilbehør.

Etter at vi hadde forsynt oss av all den gode maten, var det tid for Quiz. Som vanlig hadde Åshild laget spørsmålene. Ganske vanskelig denne gang, og våre små grå fikk brynt seg. Praten gikk ellers livlig rundt bordene.

For de fleste var det overnatting og hjemreise søndag morgen etter en god frokost.

En hilsen fra Lill F. Iversen

Kjære alle medlemmer, støtte-medlemmer og lesere av Syn-Hør-bladet.

Tusen takk for hyggelig samvær på julebordet i Asker, jeg satte så stor pris på å bli invitert, og det var så morsomt å treffe «gamle» kjente, selv om jeg ikke rakk å hilse på alle dessverre.

Nå er det nesten 10 år siden jeg jobbet på LSHDBs kontor som den gang lå ved Lille Grensen i Oslo, og som velvillig ble stilt til disposisjon for oss av Rådgivningskontoret for hørselshemmede. Det var alltid så hyggelig å ha de som nære «naboer» på kontoret der.

Tiden går jo for oss alle, små og store endringer skjer, og det første året som pensjonist «jobbet» jeg på dagsenteret for døve/døvblinde i regi av Rådgivningskontoret en dag i uken, oppdrag «vaffelsteking», så vafler det kan jeg !! Kommer noen av dere på besøk, steker jeg gjerne !

Nå har jeg i mange år vært pensjonist på heltid, bor fortsatt i Oslo, men har tilbragt mye tid på sommerhuset vårt på Sætre i Hurum (Buskerud), men som dessverre måtte selges da mannen min falt fra for 3 år siden. Det er et savn, men nå bruker jeg tiden og kreftene på ugresset her jeg bor.

Ellers prøver jeg å trimme «de små grå» litt, så jeg her fulgt et fransk-kurs i regi av Hørselshemmedes Landsforbund i mange år, da hørselen min etterhvert er blitt svært dårlig. Jeg er født døv på det ene øret, og har i mange år brukt høreapparat på det andre øret. Heldigvis har jeg bra tekniske hjelpemidler hjemme. Sosialt er det jo hemmende, men det vet

selvsagt dere medlemmer alt om, og har utfordringer mye større enn mine.

Jeg er også medlem i en kunstklubb hvor det er foredrag om kunst og kultur, og der har jeg også deltatt på malerkurs. Dessverre var de vakre og sjelfulle bildene jeg hadde i hodet og tankene, ikke mulig å få ned på lerretet slik som jeg ville! Men morsomt var det, og mange malerier er derfor «utstilt» i boden min.

Kunstklubben arrangerer også av og til turer, og spesielt var det da vi overnattet på Elveseter i Lom, mange husker sikkert at LSHDB hadde sommertreff der for en del år siden. Der hadde de tatt vare på en trestokk hvor mange av deltagerne fra LSHDB den gang hadde risset inn navnet sitt. Morsomt å se igjen mange navn, selv om noen i mellomtiden dessverre har gått bort. I den forbindelse fortalte jeg litt om LSHDB, og kunstgruppen ble kjempeimponert over medlemmene som tok store utfordringer ved å delta på tur til Galdhøpiggen, rafting i Sjoa m.v. Selv tenker jeg alltid at medlemmene i LSHDB tar store utfordringer hver eneste dag. !

Så har jeg reist en del, vi er 4 gode venninner som hvert år har besøkt ulike byer i Europa, og nå i de siste årene har jeg også vært i Kina og Vietnam. Annerledes kultur, religion og levemåte, det er nyttig å erfare andre steder og skikker, og man er takknemlig for mange av godene her.

Jeg tenker ofte på alle de fine årene i LSHDB, all hyggelig kontakt med medlemmene i det daglige, på sommertreffene, dagsenteret og andre arrangementer. Men husker også at det noen ganger var det utfordringer mht

f.eks. sommertreffene hvor tilretteleggingen ikke alltid var optimal, men det gikk som regel bra på grunn av sporty innstilling både fra medlemmenes side, og det må også nevnes, fra tolkenes side. Nå følger jeg med i SynHør-bladet og ønsker lykke til med bladet videre.

Til slutt ønsker jeg Styret i LSHDB,

medlemmer, støttemedlemmer og lesere en riktig god og fredfull julehelg, og alt godt i det nye året. Lykke til med utfordringer og arbeid videre !

Masse klemmer og hilsen fra Lill (Fermann Iversen)

Kom i gang med fysisk aktivitet!

I 2016 hadde vi 3 langweekend samlinger, og det bestod av diverse aktiviteter som ski, Tandemsykling og andre fysiske aktiviteter.

Vi har også hatt 3 individuelt oppfølging på 3 forskjellige steder, Bislett, Drammen og i Moss, hvor vi hadde med oss en person i fra Fokus trening som bidro med sin kunnskap på løpsteknikk.

Alle samlingene som vi har hatt i 2016 har bestått av skiaktiviteter, innendørs sal aktivitet, Tandemsykling og kano, samt balanse, styrke og tøyøvelser i gymsal.

Deltakerne ble både slitne og støle etter å ha brukt alle musklene de ikke visste at de hadde! Vi hadde relativt tett program, men fikk allikevel tid til masse godt sosialt samvær, og deltakerne var veldig glade og fornøyde selv om de kanskje var litt slitne.

Vi kommer også til å arrangere en del aktiviteter i 2017 med prosjektet «Kom i Gang med fysisk aktivitet».

Her har dere en liten oversikt over de aktivitetene som vi har planlagt. Så sett av de datoene!

Ski samling 9.-12. februar på Hurdal
Birken 17.-18. mars

Holmenkollstafetten 12 - 14. mai.

Diverse sommeraktiviteter, 1.- 4. juni.
Mer info kommer snart.

Lillehammer – Oslo. Tandemsykling
17. juni

Fjelltur med LSHDB 11 - 13. august.

Sted og dato er ikke helt avklart ennå
Oslo maraton 16. september.

Dersom du har interesse for å bli med på noen av disse aktivitetene, er du hjertelig velkommen til å ta kontakt med oss.

Takket være midler fra ExtraStiftelsen via LSHDB har vi klart å gjennomføre prosjektet.

Det er gratis deltakelse og kun for kombinert syn og hørselshemmede/døvblinde.

Prosjektgruppa ønsker å takke alle deltakere og frivillige ledsagere til at vi kan gjennomføre dette prosjektet.

Benytter også anledningen til å ønske alle lesere en riktig god jul.

Tandemsykling er en del av aktivitetene

Mestring med Funkis - på nett: Vårkurs starter 6. februar

Studieforbundet Funkis er klar med et nytt nettkurs i «Mestring med Funkis». Nettversjonen gjør det mulig å delta hjemme i din egen stue, eller hvor du enn måtte befinne deg. Det eneste du trenger er pc eller brett og tilgang til nett!

«Mestring med Funkis» er, som tittelen sier, et mestringskurs. Det er diagnoseuavhengig og brukerstyrt, og går ut på at mennesker med ulike helseutfordringer og livssituasjoner hjelper hverandre med å sette ord på vanskeligheter og hindringer. Neste skritt er å bestemme seg for passende delmål (mestringsplaner) og deretter gjennomføre disse med de forutsetninger hver og en har.

Kurset har fokus på mestring, som følge av små eller store endringer den enkelte deltaker ønsker å gjøre. Målet er økt livskvalitet og en bedre hverdag.

Å møtes på nett har flere fordeler: For mennesker som har nedsatte

funksjonsevner, eller som av ulike årsaker ikke ønsker å treffe andre i et fysisk rom, og for deltakere som bor langt unna kurslokalet.

Kurset spenner over flere aktuelle tema, har et rikholdig bibliotek og to kyndige veiledere, som selv har organisasjonstilhørighet.

«Mestring med Funkis - på nett» starter 6. februar og går over 6 uker.

Meld deg på til Funkis v/ Elin Sollid: e-post elin@funkis.no eller tlf. 47 45 94 71.

Pris: Kr. 500,-

Ta gjerne kontakt dersom du har spørsmål om kurset!

Du kan også lese mer om «Mestring med Funkis» på våre nettsider:

<http://www.funkis.no/node/732>

Høsttur med LSHDB distriktslag Oslo/Akershus og Østfold.

Av: Margrethe og Cor van der Lijcke

De klarte det igjen! Styret hadde funnet et fantastisk reisemål for høstturen: Eventyrhotellet Dalen hotell i Telemark.

Helgen 14.-16.oktober var vi sammen der og opplevde tur, natur og kultur. Bilturen opp gjennom Telemark i strålende sol på fredagen var en fin start på helga. Vi hadde en koselig stopp på Elgsjø. Der er det et gammelt pakkhus som er flyttet opp fra

Notodden, og som nå er innredet til kafè og antikvitetsbutikk. Vi var også inne på Nutheim, der flere av våre fremste malere har vært og blitt inspirert av lyset og naturen til sine bilder. Det var en stor opplevelse å spise stedets festgrøt i de særegne omgivelsene.

Men så kom vi til Dalen hotell! Hotellets historie fra 1894 og måten hotellet framstår på i dag, kan ikke beskrives. Det må du bare oppleve!

Vi følte på mange måter at vi ble satt tilbake i tid, med gammel byggestil, interiør og kunst. Maten var ekte, og den var delikat for både øyne og gane. Og i den grad det var mulig, var alt hentet fra lokale produsenter. Service og komfort var på topp, og hele betjeningen oste av begeistring og idealisme. Vi fikk en god innføring i hotellets historie og mysterier av en av de ansatte på fredagskvelden.

Lørdag var den store turdagen. De fleste av oss gikk til "Helveteshylet". Der vi stod på brua kunne vi ane noe av fortidens dramatiske tømmerfløting der flere mistet livet. Men vi gikk på trygge stier og opplevde bare natur på sitt beste.

Sol og fargesprakende løvtrær, bratte fjell og vannrike elver. Det var også mulighet til å gå et stykke langs Telemarkskanalen på flat sti, eller vi kunne gå den bratte stien opp til Rui. Bare 1 km, men 200 m stigning. Og på denne stien bar Rui-jentene på ryggen alt de skulle selge og kjøpe. Og når det ble tomt for vann, måtte de "små jentene" også bære det fra bygda.

Styret ville også teste oss i kunnskaper om Telemark. Her ble det utklasingssseier til guttelaget! Denne tevlingsa fant sted via poster i hotellhagen.

Som dere skjønner: Vi hadde ei kjempehelg! Det ble fint fellesskap i gruppa, og med god hjelp av tolkene kunne vi alle snakke med hverandre!

En stor takk til alle som var med på turen, og en spesiell takk til styret og tolker.

Foto: Sissel Markhus og
Inger Kristin Hauge

Nordisk sjakk for døvblinde.

Av Tormod Prytz.

13. - 16. oktober ble det 17. nordiske sjakkmesterskapet for døvblinde spilt på Hurdal syn- og mestrings-senter.

Bare ti spillere møtte; en fra Finland, en fra Sverige, to fra Danmark, og veldig gledelig, seks fra Norge. Grunnen til den fåtallige oppslutningen fra våre naboland var pengemangel.

Vi håper den sykdommen blir helbredet til neste mesterskap.

Personlig synes jeg det er hyggelig at Villy Jakobsen er i gang igjen.

Han har hatt lang pause, men det bor en god porsjon sjakk i han, så vi må være forberedt!

Og så traff jeg Ari Suutarla fra Finland. Han har også hatt lang pause.

Jeg husker han fra det første nordiske sjakkstevnet for blinde, som Halvdan Karterud kalte det. Det fant sted i Trondheim i 1969.

Ari var på det finske laget i flere nordiske mesterskap før han ble døvblind.

Vi ble for øvrig enige om å treffes i Helsinki om nye førti år!

Foreningen Norges døvblinde sto for arrangementet. Informasjonen kunne vært bedre, og det manglet felles-tolker. Men det viktigste fungerte: Deltakerne trivdes, og det ble spilt sjakk!

Johs. Kjekken var turneringsleder - i vanlig lun og trygg stil.

Undertegnede hadde fornøyelsen å hjelpe Olav Vik på "partikontoret". Noen tolker forsøkte å tolke note-

ringene, for det var skriveplikt, må vite.

Det var ikke alltid lett. Noen av tolkene kunne sikkert ha nytte av en samling like før turneringen, så de ble litt sikrere. Det er ikke så vanskelig. Partiene blir sendt til deltakerne når vi har lest korrektur på dem.

Mesterskapet ble spilt som fem runder Monrad-turnering.

Hver spiller hadde to timer til de første 40 trekkene og en halv time til resten av partiet. Etter fire timers spill ble det tatt hengeparti.

Ingen trodde det skulle bli nødvendig, men det ble nå tre hengepartier likevel.

Vi regnet Olav Vik, Ari Suutarla, Børge Claussen (Danmark) og muligens Kolbjørn Bø som favoritter.

En runde ble spilt torsdag, to fredag, en lørdag og en søndag.

Etter lunsj søndag fant premieutdelingen sted.

Det var pokaler til de tre beste og medaljer til alle.

I Sjakkpunkt og Sjakketten er begivenheten fyldigere omtalt.

Slik endte mesterskapet:

1) Olav Vik 4 poeng, 3 gevinster og 2 remiser.

2) Børge Claussen, Danmark, 3,5, også uten tap.

Så kom en flokk med 3 poeng, og det måtte regnes kvalitet.

3) Ari Suutarla, Finland, 3 1/2, også uten tap.

4) Kolbjørn Bø 3 12.

5) Kari Kristine Engan 3 10.
Hun er den første kvinnen som deltar i nordisk sjakkmesterskap for døvblinde.

6) Claus Leonhardt Jørgensen,
Danmark, 3 9,5.

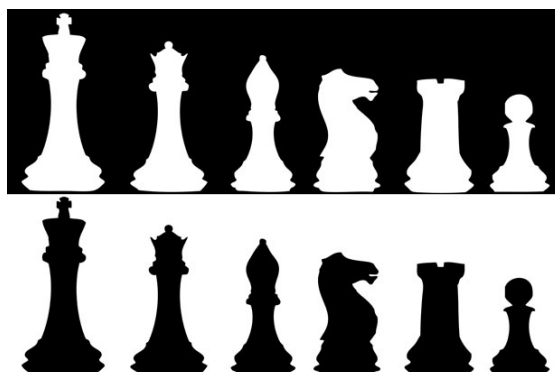
7) Geir Jensen 2,5.

8) Villy Jakobsen 2.

9) Ferenc Molnar, Sverige, 1.

10) John Sandell 0.

Neste nordiske sjakkmesterskap for døvblinde blir spilt i Danmark i 2020.

Spennende forskning på kunstig syn

Fra Syn:Punkt v/ Gunnar Omsted.

Et amerikansk selskap jobber med å utvikle en enhet som skal kunne gi kunstig syn til personer som er helt blinde fra nesten hvilken som helst årsak.

Det innovative amerikanske selskapet Second Sight ble verdenskjent for netthinneprotesen Argus II, som skal kunne gi kunstig syn. Selskapets nye enhet, som heter Orion I, går enda lenger. Her omgås synsnerven - ja faktisk hele den visuelle systemet - ved at hjernens visuelle korteks stimuleres direkte.

Dette vil, ifølge en pressemelding fra selskapet, gjøre at selv personer uten noen som helst synsfunksjonalitet vil kunne se.

Den første pasienten som har mottatt den eksperimentelle behandlingen, er en helt blind tretti år gammel mann. Etter implantasjon av enheten, skal

30-åringen ha vært i stand til å oppfatte og lokalisere lyse punkter. Nå venter videre utvikling og etter hvert en klinisk studie, forteller dr. Robert Greenberg, styreleder i Second Sight, i pressemeldingen.

Det er sjelden at den teknologiske utviklingen har slike omveltende muligheter.

Denne første testen på mennesker bekrefter at vi er på rett spor med Orion I. Ved å omgå synsnerven og direkte stimulere den visuelle korteksen, har Orion I potensial til å gi syn til pasienter som er blinde av nesten hvilken som helst grunn—inkludert glaukom, kreft, diabetisk retinopati, eller traumer, sier Greenberg.

Mer informasjon finner du på engelsk www.2-sight.com

New York Maraton 2016

Artikkel innsendt av Bedir Yiyit

2016 ble en suksess igjen i New York maraton for Achilles Norway. Vi var 7 deltagere, hvorav fire var døvblinde, to synshemmede, en amputert og 9 ledsagere fra Norge og like mange ledsagere fra USA.

Alle klarte å gjennomføre og nå sine mål. Kong Harald Vik løp for 24. gang i New York, Bedir Yiyit løp sin 9. gang, Anne Grethe Solberg løp for 4. gang og Ernst Hammerstrøm løp for 3. gang. Sissel Markhus, Elin Stavnes og Svein-Erik Hansen løp for første gang.

Ledsagerne gjorde en formidabel jobb ved å ledsage og oppmuntre oss gjennom hele løpet.

Achilles International har velkomstfest for å møte deltagerne og ledsagerne som kommer fra hele verden og for å dele ut priser.

I år var det Anne-Grethe Solberg fra troppen vår, som fikk æresprisen fra Achilles International. Anne-Grethe er et flott eksempel for andre funksjonshemmede, i lys av hvordan hun takler egne utfordringer.

Hva er Achilles Norway?

Achilles International sitt mål er at alle funksjonshemmede skal få muligheten til å delta i fysisk aktivitet. Hovedkontoret ligger i New York City. Men de har mange representanter som holder til i andre land som for eksempel Achilles Norway.

Folk fra over 70 land er med å deltar. Hvert land har i oppgave å spre informasjon om aktiviteter, blant annet om New York maraton. Vi har mange frivillige ledsagere som stiller opp slik

at så mange som mulig kan gjennomføre ulike aktiviteter.

Under New York maraton er det flere deltagere som har behov for flere enn en ledsager. Hvis noen trenger lenger tid på å fullføre løpet så gis det et tilbud om å starte tidligere.

Deltakerne har ulike funksjonshemninger som rullestolbrukere, bevegelsehemmede, synshemmede, døve og kombinert syn- og hørselshemmede/ døvblinde.

Deltakerne gjennom Achilles blir tatt veldig godt vare på og de yter en utrolig god service. De setter opp egne busser hvor vi blir transportert til startstreken og de har egne telt med drikke og mat.

Ved mållinjen stiller de med helsepersonell. Under selve løpet får vi mye oppmerksomhet fra tilskuerne med heiling og seiersrop.

Det er over to millioner tilskuere og over 100 band som spiller, det er en stor folkefest. For mange er dette en drøm som går i oppfyllelse.

Er du nysgjerrig og har lyst til å bli med i 2017?

Bedir Yiyit organiserer felles påmelding og skaffer ledsagere under løpet. Achilles Norway jobber for å få sponsor slik at vi kan dekke noen av utgiftene til deltagere. Om du er interessert til å være med ta kontakt med Bedir Yiyit. For mer informasjon se websiden: www.achillesnorway.no

- Vi sitter stille hele dagen. På kontoret, på jobb, foran TV. Dersom vi bare får kroppen opp av sittestillingen og i bevegelse vil alle oppleve å få en bedre hverdag, forteller Yiyit..

- Jeg pleier å si at dersom jeg klarer

det, så klarer alle det. Men det er klart at det krever litt trening og innsats, sier Yiyit. Det blir som jeg sier til mine pasienter: Det gjør kanskje vondt ak-

kurat nå, men det blir bra etterpå. Med litt fysisk aktivitet vil alle få både bedre helse og bedre livskvalitet, ikke minst å bli integrert i samfunnet.

Maratonløperne er de med blå Achilles trøye, mens de med gul trøye er ledsagere og støttespillere.

På besøk i Det hvite hus

I forbindelse med New York maraton ble det også tid til et besøk i Det hvite hus i Washington sammen med 220 andre, forteller Harald Vik.

Det var spesielt at valget av ny president ble holdt dagen før.

Jeg fikk dessverre ikke møte presidentparet personlig, men det ble likevel gode samtaler med andre viktige personer. Jeg fikk muligheten til å diskutere mine kampsaker, som døvblindes rettigheter.

På bildet fra venstre: Harald Vik og Anne Grethe Solberg

Harald Vik
10. NOVEMBER KL. 18.52 €

DBNSK 2016, Helsingborg

Av Kari Kristine Engan

I år var Foreningen Sveriges døvblinde (FSDB) vertskap for det årlige møtet mellom leder og nestleder i de nordiske døvblindeorganisasjonene; Døvblinde nordiske samarbeidskomite (DBNSK).

Møtet fant sted 7. - 9. oktober på Sundsgården folkhøgskola, Helsingborg. Sundsgården ligger i et praktfullt område nær stranden, ca. 9 km fra Helsingborg sentrum. Her hadde vi utsikt over til Helsingør og Danmark.

Folkehøgskolen har mange store og små bygninger hvor det tilbys rehabilitering for personer med ulike typer funksjonshemming, deriblant personer med døvblindhet.

I år var bare Sverige, Danmark, Finland og Norge representert. Arrangørene hadde flere ganger prøvd å få kontakt med Fjola, det islandske døvblindeforebundet, uten å lykkes. I fjor deltok også den estlandske døvblindeforeningen som observatør, men hadde ikke anledning til å møte i år.

Vi samlet oss til presentasjon fredag kveld. Møtelokalet var godt tilrettelagt med teleslynge og godt lys. Dessverre var møtespråket engelsk også i år!

Foruten Åshild Johansen og jeg deltok følgende døvblinde:

Sverige: Amanda Lindberg, Linda Eriksson og Klas Nelfelt (kasserer i FSDB).

Finland: Tuula Hartikainen og Esko Jantti.

Danmark: Bjarne Hvidsten og Anders Fransson.

Foreningen Norges Døvblinde

(FNDB): Jorun Elvebakk og Randi Myhren.

I tillegg var sekretær, tolker, kontaktpersoner og tolk/ ledsagere til stede.

Etter presentasjonen ble det gitt praktisk informasjon. Møtet fortsatte med valg av møteleder og referent, godkjenning av saklisten og protokoll fra fjorårets møte.

Lørdag fortsatte møtet med rapporter fra organisasjonene. I Norge var forslag til statsbudsjett for 2017 med økte midler til døvblindetolking, nettopp lagt fram. Åshild fortalte om vår mangeårige kamp for å endre rundskrevet fra 2012 som reduserte døvblindes rett til tolk/ledsager. Dersom dette statsbudsjettet blir vedtatt, ser det ut som om vi har vunnet den kampen!

Deretter fulgte en runde om ledsaging for døvblinde. I Sverige og Danmark er tolk- og ledsagerrollen delt. I Danmark er det kontaktpersoner som ledsager døvblinde, og i Sverige brukes assistenter.

Nordens Velferdscenter (NVC) er et samarbeidsorgan for mennesker med nedsatt funksjonsevne, finansiert av Nordisk ministerråd. NVC har kontorer i Stockholm. NVC arrangerer kurs og konferanser. Lørdag fikk vi besøk av en ansatt i NVC. Vi drøftet hvordan vi kunne få et tettere samarbeid mellom NVC og DBNSK.

I juni vedtok Nordisk lederforum den nordiske definisjonen på døvblindhet, og denne ble tatt til etterretning. Den forelå på engelsk, og vi venter på å få den oversatt til våre respektive språk. Nordisk Lederforum består av tjenes-

teytere for døvblinde og har møte hvert år. NVC er sekretariat for dette forumet.

På DBNSKs møte i fjor ble det utarbeidet et forslag til felles uttalelse om tolking for døvblinde. Forslaget ble lagt fram for endelig behandling. Uttalelsen ble enstemmig godkjent. Her er noen av punktene listet opp: Døvblinde trenger profesjonelle tolk/ledsagere for å oppnå full deltakelse i samfunnet, oppnå likestilling, uavhengighet samt være i stand til å bestemme over sitt eget liv. Tolking skjer gjennom tre elementer: oversette språk (tale, sang, tekst etc.), beskrivelse og ledsaging. Enhver døvblindes individuelle tolkebehov skal dekkes.

Det skal ikke oppstå situasjoner der døvblinde ikke får tolk fordi ulike myndigheter mener det ikke foreligger tolkebehov. Tolker og ledsagere skal ikke være delt fordi oversettelse, beskrivelse og ledsaging skjer samtidig. Myndighetene skal dekke døvblindes tolke- og ledsagerbehov med henvisning til FN-konvensjonen.

Vi oppfordrer de nasjonale myndigheter å utvikle tolke- og ledsagertjenesten i samarbeid med døvblindorganisasjonene!

I vedtektene for DBNSK har hvert land en stemme. I Norge har vi to foreninger for døvblinde. Fra starten av skulle FNDB representere Norge.

I verdensunionen for døvblinde - WFDB - og den europeiske - EDBU - representerer LSHDB og FNDB annen hver gang. Det ble nedsatt en komite for å se hva som endres i DBNSKs vedtekter for å få en tilsvarende ordning. I denne komiteen

sitter Linda fra Sverige, Bjarne fra Danmark og Kari fra Norge.

Søndag formiddag ble de siste postene på saklisten gjennomgått: informasjon om internasjonale arrangementer for døvblinde, og tid og sted for neste års møte i DBNSK.

I skrivende stund foreligger ikke protokollen fra møtet. Jeg må derfor ta forbehold om at det kan være svikt i min hukommelse!

Dette var tredje gang Åshild og jeg har deltatt på disse møtene. Vi finner det interessant og viktig å være en del av dette nettverket og knytte kontakter.

Fra v. Tuula Hartikainen, Finland, Bjarne Hvidsten, Danmark, Esko Jannti, Finland, Amanda Lindberg, Sverige, Klas Nelfeldt, Sverige, Linda Eriksson, Sverige, Kari K. Engan, Norge, Åshild Johansen, Norge, Randi Myhren, Norge og Anders Fransson, Danmark.

Ikke med på bildet: Jorunn Elvebakk, Norge.

Med LSHDB Oslo/ Akershus og Østfold på førjulstur

Vi i distriktslaget Oslo/Akershus og Østfold hadde en førjulstur søndag 4. desember til Bjørkesalen på Ålgård i Sørums kommunen m/Hildes Gårdsbutikk og fjøsnissen i Blaker. Vi møtte opp på Oslo bussterminal kl. 9:45, og bussen kjørte kl. 10:00 til Ålgård. Vi var 27 personer hvorav 8 tolkeledsagere og vi hadde med én førerhund og 2 barn.

Turen tok ca. en time, og vertinnen Hilde tok imot oss med nylaget risengrynsgrøt i festpynta sal, mens Julenissen var der og spilte julesanger. Selskapslokalet på Ålgård har fått navnet Bjørkesalen fordi alle møblene har blitt laget av Bjørk. Hilde fortalte at kanskje var mandelen oppi risengrynsgrøten, men ingen av oss fant mandelen. Da sa Julenissen at kanskje vi ville finne mandelen under et av setene på bussen, og det skulle være premiering til den heldige finner.

Vi tok oss god tid med grøten før vi satte oss i bussen og tok en liten rundtur i «Stomperud-bygda», som Sørums kalles. Runden ble avsluttet med et besøk hos Fjøsnissen på Armoen Gård i Blaker, der vi fikk virkelig mange gode gavetips. Fjøsnissen fortalte om verkstedet «Ting av tre», mens vi fikk servert kaffe og pepperkaker. Etter rundturen dro vi tilbake til Bjørkesalen Gård og besøkte den spennende gårdsbutikken til Hilde, der det var mye fint å kjøpe.

Deretter fikk vi tradisjonell julemiddag og dessert med julekaker og påfølgende kaffe. Under middagen fortalte

Hilde mer om gården sin. Så fikk Hilde beskjed fra Julenissen at mandelen ikke var under et av setene på bussen. Buss-sjåføren hadde nemlig bursdag den dagen, og vi ble enige om at det var buss-sjåføren som skulle få premien som bursdagsgave. Etter noen deilige timer i et avslappet miljø tok vi plass i bussen cirka halv fem og kjørte tilbake til Oslo.

Det var en veldig hyggelig førjulstur med god stemning.

Vi i styret for distriktslaget Oslo/Akershus og Østfold ønsker alle medlemmene en riktig god jul og et fredfullt nytt år!

Deilig er jorden - På låven sitter nissen

Deilig er jorden,
prektig er Guds himmel,
skjønn er sjelenes pilgrimsgang.
Gjennom de fagre riker på jorden
går vi til paradiset med sang.

Tider skal komme,
tider skal henrulle,
slekt skal følge slekters gang.
Aldri forstummer
tonen fra himlen
i sjelens glade pilgrimssang.

Englene sang den,
først for markens hyrder;
skjønt fra sjel til sjel det lød.
Fred over jorden,
menneske fryd deg.
Oss er en evig Frelser født

På låven sitter nissen med sin julegrøt, så god og søt, så god og søt.
Han nikker, og han spiser,
og han er så glad, for julegrøten vil han gjerne ha.

Men rundt omkring står alle de små rotter, og de skotter, og de skotter.
De vil så gjerne ha litt julegodter, og de danser, danser rundt i ring.

Men nissefar han truer med sin store skje Nei, bare se, og kom avsted.
For grøten min vil jeg få lov å ha i fred, og ingen, ingen vil jeg dele med.

Men rottene de hopper, og de danser, og de svinser, og de svanser.
De klorer etter grøten og de stanser, og de står om nissen tett i ring.

Men nissen, ja han er en liten hissigpropp, og med sin kropp, han gjør et hopp.
Jeg henter katten hvis dere ikke holder opp
Når katten kommer, skal det nok bli stopp.

Da springer alle rottene så bange, å, så bange, å, så bange,
og de vender seg og danser noen ganger,
og på en-to-tre så er de vekk.

Julehilsen fra lokallagene

Vi i LSHDB Telemark ønsker alle medlemmer og lesere av Syn-Hør bladet en riktig god jul og et velsignet godt nytt år.

Med vennlig hilsen
Telemark Døveforening

Marie Drægner (leder) Bjørn Egil
Hammerlund (sekretær)

LSHDB Midt-Norge/Nordland ønsker våre medlemmer og samarbeidspartnere en trivelig jul og et godt nytt år!
Hilsen, for styret,

Ragnhild Håbjørg, leder.

GOD JUL OG GODT NYTTÅR .
Hilsen fra LSHDB Rogaland

Erling Kvalsund

Vi i LSHDB Vestfold ønsker dere alle en Gledelig god jul og et Godt nytt år.

Beste hilsen v/ Leder Merete
LSHDB Vestfold

En julehilsen fra LSHDB Agder som ønsker medlemmene og leserne en riktig **GOD JUL** og ett **GODT NYTT ÅR**.

Julehilsen fra LSHDB Agder

Vi ønsker dere en riktig God Jul og et Godt Nyttår.

Julehilsen fra styret i LSHDB, Oslo, Akershus og Østfold.

John Arne, Sissel og Inger Kristin

LSHDB avd. Buskerud ønsker alle medlemmer og lesere en riktig god julehøytid og et godt og fremgangsrikt nytt år.

På bildet under er gruppen med tolk/ ledsagere samlet ved årets julebord.

<p>AS Elektro Skeivegen 49 6650 SURNADAL Tlf. 71 66 23 52</p>	<p>Bryne Rør AS Vesthagen 9 4340 BRYNE Tlf. 51 77 82 00</p>	<p> Fjaler kommune Fjalerhuset 6961 DALE I SUNNFJORD Tlf. 57 73 80 00</p>	<p> Hammerfest kommune 9616 HAMMERFEST Tlf. 78 40 20 00</p>	<p>Eikås Tannlegesenter AS 6771 NORDFJORDEID Tlf. 57 86 06 71</p>	<p>Kriminalomsorgen Arendal fengsel Parkveien 6 4838 ARENDAL Tlf. 37 07 67 43</p>
<p>Friis Arkitekter AS Sentrum 11 3630 RØDBERG Tlf. 32 74 15 94</p>	<p>Sokna Sand og Pukk A/S Strømsoddveien 123 3534 SOKNA Tlf. 911 92 966</p>	<p> Lillestrøm Storgata 12 2000 LILLESTRØM Tlf. 63 80 15 90</p>	<p> Luster 6872 LUSTER Tlf. 57 68 54 82</p>	<p>Alveland Bunader Meierigata 15 4340 BRYNE Tlf. 51 48 75 15</p>	<p> Dokka Storgata 55, 2870 DOKKA Tlf. 61 11 06 00</p>
<p>Elcom AS Storg 11 A 7900 RØRVIK Tlf. 74 39 39 33</p>	<p>Seland Optikk Sola AS Solakrossvegen 26 4050 SOLA Tlf. 51 69 58 90</p>	<p> NFI Ryghg. 3050 MJØNDALEN Tlf. 32 27 44 40</p>	<p>Nils Ivar Braathen AS Horgenvæien 37 3300 HOKKSUND Tlf. 913 94 618</p>	<p>ANONYM STØTTE</p>	<p>Voss Olje Strandav. 62 5700 VOSS Tlf. 56 51 34 50</p>
<p> APOTEK 1 Vår kunnskap - din trygghet Skårersletta 55, 1473 LØRENSKOG Tlf. 21 61 10 00 - www.apotek1.no</p>	<p> Harmonie Norge AS Borgeskogen 36, 3160 STOKKE Tlf. 991 04 800</p>	<p>Tannlege Magne Granmar Olavs gate 10 3916 PORSGRUNN Tlf. 35 55 67 40</p>	<p>KØREOPTIKK Kuben kjøpesenter 7100 RISSA For timebestilling 73 85 19 30</p>		
<p> HØREAPPARATETS ENERGISENTER Bregnev 3, 8680 TROFORS - Tlf. 484 68 168 m.m. kl. 10-14 post@energisentret.no - www.energisentret.no Batteri og produkter til høreapparat</p>	<p>VULKAN SKANDINAVIA AS Byfogd Motzfeldts gate 6, 6401 MOLDE Tlf. 71 24 59 90 - www.vulkan.com</p>	<p> Knut Haugsjå AS Entreprenør med sentral godkjenning Sundsmoen 9, 3855 TREUNGEN Tlf. 35 04 71 70 - www.haugsjaa.no</p>			
<p>Samuelson Maskin AS 6445 Malmefjorden Tlf. 71 26 88 00 E-post: terje@samuelsonmaskin.no Fax: 71 26 88 01 Hjemmeside: www.samuelsonmaskin.no Graving - Sprengning - Transport - Belegningstein</p>	<p>1814 Atten Fjorten Assuranseforretning AS Per Krohgs vei 4 B, 1065 OSLO Tlf. 22 65 18 14 - www.1814as.no</p>	<p>Specsavers Optik Anne Nilsen AS Nygaardsgaten 39, 1607 FREDRIKSTAD Tlf. 69 31 70 70</p>			
<p>BRYN BYGGKLIMA AS Hvervenmoveien 29, 3511 HØNEFOSS Tlf. 32 12 64 44 - www.brynbk.no</p>	<p>interoptik Evensen & Rønning Dronningens gate 14, 1530 Moss Telefon: 69 25 19 97</p>	<p> INDUSTRI ENERGI Youngsøgt 11, 0181 OSLO Tlf. 02 390 - www.industrienergi.no</p>			
<p>BRATTLI BYGG Alt innen bygg og reparasjoner ANDERS WOIE Snekker og daglig leder Tjore 85 4887 Grimstad Tlf: 90768447 andwoie@gmail.com www.brattlibygg.no</p>	<p> HØGSKOLEN I BERGEN Institutt for vernepleie og sosialt arbeid Nygårdsg 112, 5008 BERGEN Tlf. 55 58 75 00 - www.hib.no</p>	<p> Sommarøy ARCTIC HOTEL TROMSØ Skipsholmvegen 22 9110 SOMMARØY Tlf. 77 66 40 00 www.sommaroy.no</p>	<p> ØYTEX Funksjonelle klær for rollestollere Strandgata 36 6905 FLORØ Tlf. 57 74 55 20 www.oytex.no</p>		

Returadresse:

LSHDB (Landsforbundet for kombinert Syns- og Hørselshemmede/Døvblinde, Skippergata 33, 0154 Oslo

LSHDB-sentralstyre 2016 - 2018

Forbundsleder: Åshild Johansen
Nestleder: Kari Kristine Engan
Styremedlemmer: Bibbi Hagerupsen
Hege Beathe Dahlen
John Sandell
Varamedlemmer: Odd Paulsen
Sissel H. Markhus

LSHDBs hjemmeside: www.lshdb.no (stadig oppdatert)